

*Załącznik nr 1
do uchwały Nr IX/80/2011
z dnia 28.06.2011r.
Rady Miejskiej Rydzyny*

***PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE RYDZYNA
NA LATA 2011-2013***

I. WPROWADZENIE

Podstawy prawne przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, którego występowanie zaobserwować można we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczyć może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp.

Przemoc w rodzinie jako problem społeczny ujmowany w kontekście łamania praw człowieka, znalazła swoje odbicie w wielu dokumentach międzynarodowych. Dla Polski znaczenie mają akty prawne i inne dokumenty stanowiące w ramach trzech systemów:

1. Organizacji Narodów Zjednoczonych:

- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z dnia 19 grudnia 1966r. (Dz. U. z 1977r. Nr 38, poz.167);
- Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych z dnia 19 grudnia 1966r. (Dz. U. z 1977r. Nr 38, poz.169);
- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979r. (Dz. U. z 1982r. Nr 10, poz.71);
- Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz.526, ze zm.).

2. Rady Europy:

- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950r. (Dz. U. z 1993r. Nr 61, poz. 284, ze zm.)

3. Unii Europejskiej:

- Program Daphne;
- Rezolucje i deklaracje Parlamentu Europejskiego.

W oparciu o umowy międzynarodowe i inne międzynarodowe dokumenty, opracowane w ramach wyżej wymienionych systemów, Przemoc w rodzinie stanowi naruszenie praw człowieka - do życia, zdrowia, nietykalności cielesnej, wolności od tortur i innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub karania, a przede wszystkim stanowi naruszenie godności ludzkiej, będącej źródłem praw człowieka.

W ustawodawstwie polskim, podstawowe prawa człowieka zapisane zostały w **Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483, ze zm.), w szczególności w Rozdziale II „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”.

Podstawowym aktem polskiego prawa wewnętrznego, który określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jest **ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2005r.Nr 180, poz. 1493, ze zm.), w znaczący sposób znowelizowana w 2010r.

W art. 6. Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zapisano:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, ze zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zjawisko przemocy w rodzinie

Na zjawisko przemocy w rodzinie można patrzeć z różnych punktów widzenia, przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać.

Na przemoc w rodzinie można spojrzeć również w sposób:

Z punktu widzenia prawa **przemoc w rodzinie to przestępstwo**, którego odmiany określone są w różnych kodeksach i odpowiednio karane. Najczęściej stosowany artykuł 184 kodeksu karnego (w nowym k.k. art. 207*) dotyczy znęcania się fizycznego lub moralnego nad członkiem rodziny i przewiduje karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat.

Perspektywa moralna pokazuje, że dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego i jest złem moralnym. Sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych ludzi. Moralna ocena przemocy powinna powstrzymywać sprawców i motywować świadków do pomagania.

Psychologiczne spojrzenie na przemoc domową zwraca naszą uwagę na cierpienie i bezradność ofiary, odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne sterujące przemocą oraz złożone procesy interakcji między sprawcą i ofiarą. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę

przy pomaganiu ofiarom w wyzwaniu się od przemocy i w naprawianiu szkód jakie poczyniła w ich życiu.¹

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

Wyodrębnia się następujące rodzaje przemocy:

Przemoc psychiczna – prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystuje mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.

Przemoc fizyczna – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednio z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni.

Przemoc ekonomiczna – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka.

Przemoc seksualna – wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia, a także krytykowanie zachowań seksualnych.

Zaniedbanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych²

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **Jest intencjonalna**
Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. **Siły są nierówne**
W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
3. **Narusza prawa i dobra osobiste**
Sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).

¹ Fragment książki "O przemocy domowej - poradnik dla lekarza pediatri" pod redakcją; dr Jerzego Mellibrudy, Renaty Durdy, Doroty Sasal.

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1998

² Sasal H. D. „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne Parpa, Warszawa 2005, s. 28-29.

4. Powoduje cierpienie i ból

Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.³

Środowiskowe i społeczne czynniki ryzyka przemocy w rodzinie:

- Normy społeczne i kulturowe – społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci; społeczna akceptacja bicia, stosowania kar cielesnych, przekonania związane z rolą mężczyzny w rodzinie (rola „pana i władcy”).
- Dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia – przyswajanie przez dzieci zachowań dorosłych, świadków lub ofiar przemocy, wyrastanie w przekonaniu, że najlepszym i najskuteczniejszym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.
- Uzależnienie/nadużywanie alkoholu – alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe; wielu sprawców przemocy w rodzinie w chwili popełnienia czynu było pod wpływem alkoholu.⁴

Odpowiedzialność karna za stosowanie przemocy:

Art. 207 k.k.

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Art. 209. k.k.

§ 1. Kto uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego.

Art. 191. k.k.

§ 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 197. k.k.

§ 1. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Art. 304. k.p.k.

---

³ Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”

⁴ Fragment „Poradnika dla pracowników pierwszego kontaktu – Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych” pod redakcją Doroty Jaszczak-Kuźmińskiej, Katarzyny Michalskiej, MPiPS, Warszawa 2010

§ 1. Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Przepis art. 191 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

II DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY

Trudno w sposób jednoznaczny określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie nie tylko na poziomie ogólnopolskim, ale również i lokalnym. Związane jest to przede wszystkim z wielością danych zbieranych przez różnorodne instytucje pośrednio i bezpośrednio analizujące przypadki stosowania przemocy w rodzinie, jak również przez charakter tych danych (inne są dane pochodzące z procedury niebieskiej karty, inne z sądów rejonowych czy prokuratury rejonowej) oraz różnorodną typologią i klasyfikacją. Dodatkowo sama problematyka tego zjawiska jest kwestią delikatną i drażliwą, często skrywaną i nie ujawnianą przez osoby doznające przemocy, stąd liczne bariery metodologiczne, na jakie napotyka proces badawczy.

Rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie w świetle danych ogólnopolskich od 1999 roku.:

Liczba przeprowadzonych interwencji Policji

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Interwencje domowe ogółem	376.538	479.602	482.007	559.387	593.727	610.941	608.751	620.662	718.819	658.651	573.834	586.062
w tym dotyczące przemocy w rodzinie	72.031	86.146	86.545	96.449	85.512	92.495	96.773	96.099	81.403	86.455	81.415	83.488

Liczba ofiar przemocy domowej wg procedury "Niebieskiej Karty"

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	96.955	116.644	113.793	127.515	137.299	150.266	156.788	157.854	130.682	139.747	132.796	134.866
w tym: kobiety	55.214	67.678	66.991	74.366	80.185	88.388	91.374	91.032	76.162	81.985	79.811	82.102
w tym: mężczyźni	4.239	5.606	5.589	7.121	7.527	9.214	10.387	10.313	8.556	10.664	11.728	12.651
dzieci do lat 13	23.929	27.820	26.305	30.073	32.525	35.137	37.227	38.233	31.001	31.699	27.502	26.802
nieletni od 13 do 18 lat	13.546	15.540	14.908	15.955	17.062	17.527	17.800	18.276	14.963	15.399	13.755	13.311

Liczba sprawców przemocy domowej

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	56.847	70.457	69.138	76.991	83.330	91.920	97.142	96.775	81.743	86.568	81.472	83.390
w tym: kobiety	1.838	2.571	2.361	2.903	2.861	3.501	4.153	4.074	3.632	3.942	3.926	3.981
w tym: mężczyźni	54.669	67.309	66.376	73.759	80.233	88.180	92.776	92.526	77.937	82.425	77.326	79.204
nieletni	340	577	401	329	236	239	213	175	170	201	220	205

Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu ogółem	48.459	58.664	56.058	60.884	64.064	70.203	74.633	74.772	63.303	61.991	54.201	54.030
- kobiety	-	-	-	-	1.305	1.780	2.255	2.126	2.073	1.949	1.769	1.694
- mężczyźni	-	-	-	-	62.690	68.382	72.315	72.588	61.085	59.987	53.379	52.297
- nieletni	-	-	-	-	69	41	63	58	145	55	53	39
W tym: przewieziono do Izb Wyrzeźwień	25.647	31.655	29.874	31.650	19.521	20.745	19.521	18.536	15.875	15.434	13.062	12.789
- kobiety	-	-	-	-	297	471	657	630	481	476	482	496
- mężczyźni	-	-	-	-	19.217	20.264	18.848	17.889	15.405	14.951	12.569	12.284
- nieletni	-	-	-	-	7	10	16	17	7	7	11	9
W tym: przewiezieni do policyjnych pomieszczeń dla zatrzymanych do wytrzeźwienia	-	-	-	-	16.524	18.566	21.162	23.624	20.769	22.502	22.806	23.846
- kobiety	-	-	-	-	180	238	423	465	452	527	584	573
- mężczyźni	-	-	-	-	16.340	18.308	20.726	23.148	20.299	21.958	22.202	23.359
- nieletni	-	-	-	-	4	20	13	11	18	17	20	19

Liczba skierowanych przez policjantów informacji o ujawnionych przypadkach przemocy do różnego rodzaju instytucji i organizacji

Miejsce kierowania informacji	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ośrodki pomocy społecznej	7.922	8.161	8.313	9.149	12.389	17.638	19.973	27.249	27.370	37.172	39.269	44.067
gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych	10.807	13.295	14.105	15.325	19.521	20.487	21.789	26.237	24.624	27.837	26.426	27.616
placówki służby zdrowia	374	459	419	429	423	526	724	743	737	885	913	175
placówki szkolno-	512	764	727	566	781	781	806	915	846	919	-	-

wychowawcze												
organizacje pozarządowe	230	381	479	259	535	1.261	2.227	3.341	4.311	5.800	7.637	11.725
inne	2.785	4.386	14.105	5.366	7.139	9.331	11.646	16.250	17.033	23.524	27.331	26.289
RAZEM	22.630	27.446	38.148	31.094	40.788	50.029	57.165	74.735	74.921	96.137	101.576	109.872

Analizując dane z lat 1999 – 2010, pochodzące z procedury „Niebieska Karta”, można stwierdzić, że ponad 60% wzrosła liczba przeprowadzonych interwencji domowych (w 1999 roku było ich 376.538, zaś w 2010 roku - 586.062), widoczne jest również zwiększenie liczby interwencji dotyczących przemocy domowej (z 72.031 w roku 1999 do 83.488 w roku 2010).

Z danych policyjnych wynikają poniższe wnioski:

a) Sprawców przemocy jest zdecydowanie mniej niż osób jej doświadczających.

Z danych ogólnopolskich wynika, że na jednego sprawcę przypada około 1,6 ofiary.

b) Przemocy w rodzinie najczęściej doświadczają kobiety.

Z analizy danych ilościowych jednoznacznie wynika, że w Polsce ok. 60% wszystkich osób doświadczających przemocy w rodzinie to kobiety. Drugą najliczniejszą grupą osób doświadczających przemocy w rodzinie są dzieci do lat 13 (ok. 20%) oraz osoby nieletnie między 13 a 18 rokiem życia (10%). Warto wskazać, że z roku na rok w Polsce obserwuje się wzrost odsetka mężczyzn, którzy stali się ofiarami przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich 12 lat odsetek mężczyzn będących ofiarami przemocy wzrósł prawie trzykrotnie: z 4.239 mężczyzn w roku 1999 do 12.651 mężczyzn w roku 2010.

c) Głównym sprawcą przemocy w rodzinie jest mężczyzna.

95% wszystkich sprawców w Polsce to mężczyźni. Jak wskazują dane pochodzące z procedury „Niebieskiej Karty” odsetek kobiet – sprawców przemocy kształtuje się na poziomie 3%. Warto w tym miejscu wskazać, iż z roku na rok w ciągu ostatniej dekady podwoiła się liczba kobiet, które są sprawcami przemocy (z 1.838 kobiet w roku 1999 do 3.981 w roku 2010). Do zupełnej rzadkości należą sytuacje, w której sprawcą przemocy jest osoba nieletnia (0,2%), a udział procentowy nieletnich sprawców przemocy od ponad dziesięciu lat w zasadzie pozostaje niezmienny.

d) Przemoc w rodzinie ściśle związana jest z występowaniem problemu alkoholowego.

Jak się okazuje 65% wszystkich sprawców przemocy w rodzinie w Polsce dokonywało aktów przemocy będąc pod wpływem napojów alkoholowych. Jednakże dane zbierane od 2003 roku wskazują, iż liczba sprawców przemocy dokonujących wykroczeń pod wpływem alkoholu ma tendencję malejącą.

e) Coraz więcej przypadków stosowania przemocy w rodzinie zgłaszanych jest przez policję do różnego rodzaju instytucji i organizacji.

W stosunku do ogólnej liczby pokrzywdzonych osób, z roku na rok, obserwuje się zauważalny wzrost liczby zgłoszeń aktów przemocy do różnego rodzaju instytucji pomocowych świadczących wsparcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Zdecydowanie najwięcej przypadków aktów przemocy zgłaszanych jest do ośrodka pomocy społecznej.

W listopadzie i grudniu 2010 r., na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, TNS OBOP przeprowadził – w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – badanie dotyczące diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn.

NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI I WNIOSKI:

- ✓ Wśród ogółu ofiar przemocy w rodzinie 39% stanowią mężczyźni, a 61% - kobiety. Kobiety stanowią największy odsetek ogółu ofiar w przypadku przemocy seksualnej w rodzinie (90%). W przypadku przemocy fizycznej w rodzinie kobiety stanowią 63% ogółu ofiar, a mężczyźni – 37%. Podobnie jest z ofiarami przemocy psychicznej – 64% z nich stanowią kobiety, a 36% - mężczyźni. Wśród ofiar przemocy ekonomicznej jest 70% kobiet i 30% mężczyzn.
- ✓ Wśród sprawców przemocy w rodzinie² (ogółem – niezależnie od formy przemocy) 70% stanowią mężczyźni, a 30% - kobiety. Gdy ofiarą przemocy w rodzinie jest kobieta, udział mężczyzn wśród sprawców tej przemocy jest jeszcze większy (79% do 21%). Jednak, gdy ofiarą jest mężczyzna sytuacja wygląda inaczej - mężczyźni stanowią 53% ogółu sprawców, a kobiety – 47%.
- ✓ Wśród sprawców przemocy psychicznej w rodzinie 70% stanowią mężczyźni, a 30% - kobiety. Gdy ofiarą przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta, udział mężczyzn wśród sprawców tej przemocy jest jeszcze większy (81% do 19%). Gdy ofiarą przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna sytuacja wygląda inaczej – udział sprawców kobiet i sprawców mężczyzn rozkłada się po połowie (50% do 50%).
- ✓ Wśród sprawców przemocy ekonomicznej w rodzinie 68% stanowią mężczyźni, a 32% - kobiety. Gdy ofiarą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta, udział mężczyzn wśród sprawców tej przemocy jest jeszcze większy (79% do 21%). Gdy ofiarą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna sytuacja wygląda inaczej – 42% sprawców stanowią mężczyźni, a 58% - kobiety.
- ✓ Wśród sprawców przemocy fizycznej w rodzinie 75% stanowią mężczyźni, a 25% - kobiety. Wśród sprawców przemocy fizycznej w rodzinie wobec kobiet 84%, to mężczyźni, a 16% - kobiety. Gdy ofiarą przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna, to w 60% przypadków sprawcą jest mężczyzna, a w 40% - kobieta.
- ✓ Wśród ogółu sprawców przemocy seksualnej w rodzinie 91% stanowili mężczyźni, a 9% - kobiety. 95% sprawców przemocy seksualnej w rodzinie wobec kobiet objętych badaniem, to mężczyźni, a 5% - kobiety. Z kolei wśród sprawców przemocy seksualnej w rodzinie wobec mężczyzn objętych badaniem, mężczyźni stanowili 62%, a kobiety - 38%. Uzyskane wyniki dotyczące profilu sprawców przemocy seksualnej należy traktować z dużą ostrożnością ze względu na niewielkie liczebności.⁵

---

⁵ DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POLSCE WOBEC Kobiet I WOBEC MĘŻCZYŹN. CZĘŚĆ I
– RAPORT Z BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH. Wyniki badań TNS OBOP dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
2010 r.

III PROGRAM

1. Adresatami programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

2. Cel główny programu

ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.

3. Cele szczegółowe i zadania programu:

3.1. Koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów.

Zadanie:

Stworzenie Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie – w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych na podstawie diagnozy potrzeb.

Do zadań Zespołu, w szczególności należeć będzie:

- kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów,
- monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowym.

3.2. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadania:

- upowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie akcji informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania pomocy, w szczególności ze strony instytucji gminnych lub innych obejmujących swym działaniem teren gminy,
- organizacja lub współudział w kampaniach przeciwdziałania przemocy o zasięgu lokalnym lub ogólnopolskim,
- wspieranie udziału osób i grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie w specjalistycznych szkoleniach.

3.3 Zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Zadania:

- upowszechnianie i promowanie w środowisku lokalnym programów profilaktycznych,
- upowszechnianie i promowanie szkoleń z zakresu kompetencji rodzicielskich, wspierania rodziców w procesie wychowawczym,
- upowszechnianie i promowanie działań z zakresu efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością.

Realizator programu

Zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej „Ośrodek pomocy społecznej koordynuje realizację strategii, o której mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1.”

W myśl tego zapisu do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy:

„opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”

Realizatorem programu w Gminie Rydzyna jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie, w szczególności we współpracy z:

- Urzędem Miasta i Gminy Rydzyna
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- szkołami,
- policją,
- sądem,
- organizacjami pozarządowymi.

Finansowanie programu

Źródłem finansowania programu są:

- środki własne Gminy:

a) przewidziane w planie finansowym Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie,

b) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;

- w toku realizacji programu przewiduje się pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, w tym budżetu państwa i środków Unii Europejskiej w ramach działań wspólnotowych.

Środki finansowe na obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego przewidywane są w planie finansowym Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie (art.9a ust.9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).